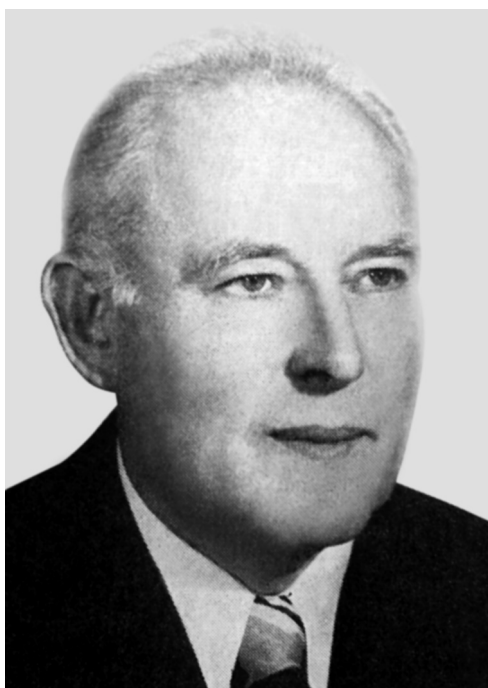

DR. TAKÁCS JÁNOS

1921–1979

Állatorvosdoktor, egyetemi tanár, az állatorvos-tudomány doktora, az élelmiszerhigiéniai tanszék vezetője 1976-tól 1979-ig, a Húsipari Állatorvosi Ellenőrző Szolgálat igazgatóhelyettese (1970–1972), igazgatója (1973–1976). A magyar állatorvosi élelmiszer-mikrobiológia kiváló hazai és nemzetközileg is elismert iskolateremtő művelője, az állat-egészségügyi szalmonella referens laboratórium megszervezője, első vezetője.

Takács János 1921. augusztus 18-án Szentgotthárdon született. Édesapja hentes és mészáros volt. Elemi és középiskolába szeretett városába járt. 1939-ben iratkozott be a M. kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudomány Egyetem Mezőgazdasági és Állatorvosi Karára. A közbejött háborús események miatt csak 1946 szeptemberében nyert állatorvosi oklevelet. Rögtön munkába állt: egy évig szülőmegyéjében, Csákánydoroszló községben mint magánállatorvos működött. 1947-ben már Budapesten a fővárosi közvágóhidak állatorvosa. Az első két évben vágóhídi, piaci és üzletvizsgálatot végzett, megfordult a főváros Állat-egészségügyi Telepén is. 1949-ben került a közvágóhidak laboratóriumába, amelynek 1953-ban vezetője lett, és az is maradt 20 éven át.

1960-tól járta a világot. Szakmai tekintélye évről évre növekedett. Mind hivatali, mind szakmai és társadalmi munkásságához nagyban hozzásegítette

kitűnő angol és német nyelvtudása, valamint a francia nyelv megfelelő ismerete. 1968/1969-ben ösztöndíjas vendégkutatóként dolgozott a Szövetségi Húskutató Intézetben (Kulmbachban, NSZK). 1975-ben az USA-ban FAO-ösztöndíjasként tett tanulmányutat. 1970 és 1976 között a Húsipari Állatorvosi Ellenőrző Szolgálat (HÁESZ) igazgatóhelyettese volt. Amikor 1972-ben az Állatorvostudományi Egyetem élelmiszerhigiéniai tanszéke Csiszár Vilmos professzor halálával megüresedett, Takács János megpályázta az egyetemi tanári állást, de népgazdasági érdekből, elődjének nyugdíjazása miatt a HÁESZ igazgatói teendőinek ellátására kapott megbízást, majd kinevezést. Két éven át volt igazgatója e szolgálatnak. 1975-ben címzetes egyetemi tanári címet kapott. Neki köszönhető, hogy korszerű alapokra helyeződött – jóval a tanári kinevezése előtt – az állatorvostan-hallgatók kötelező vágóhídi gyakorlata. Végül csak 1976. február 1-jei hatállyal lett egyetemi tanár, az élelmiszerhigiéniai tanszék vezetője.

Tudományos munkássága tulajdonképpen 1948-ban, az állatorvos-doktori cím elnyeréséért végzett disszertációs munkájával kezdődött. 1964-ben védte meg kandidátusi disszertációját. Tudományos közleményeinek száma 250, melyek a magyar folyóiratokon kívül idegen nyelvű lapokban is napvilágot láttak. Százados Imre doktorral közösen készített *Húsvizsgálat képekben* című könyve (1977) nívódíjban részesült.

Szakterületének legrangosabb nemzetközi és hazai szervezeteinek, tudományos társaságainak egyik vezető tisztségviselőjeként tartjuk számon. A WHO élelmiszer-higiéniai és mikrobiológiai szakértő bizottságának munkájában 10 évig vett részt, tagja volt a WHO Codex Alimentarius bizottságának, 1976-tól elnöke a magyar Codex munkabizottságának (hús és húsipari termékek), hazánkat ő képviselte a Nemzetközi Szabványügyi Szervezetben (ISO) és az Állatorvos Élelmiszer-higiénikusok Világszövetségében (WAVFH).

1973-tól alelnöke volt a Mikrobiológiai Társaságok Nemzetközi Szövetsége (IAMS) keretében működő, az élelmiszerek mikrobiológiai követelményeit szabályozó nemzetközi bizottságnak (ICMSF); tagja, 1975-től elnöke volt a balkáni és dunai albizottságnak (BDS).

A hazai szervezetek közül az MTA Agrártudományok Osztálya állatorvostudományi bizottságának volt tagja, az élelmiszer-higiéniai albizottságnak előbb titkára, majd 1973-tól elnöke, az Országos Élelmiszerbiztonsági és Táplálkozástudományi Intézet (OÉTI) szakmai kollégiuma elnökségi tagja, a Magyar Szabványügyi Hivatal mikrobiológiai és konzervipari szabványosítóbizottságának 1974-től elnöke.

Társadalmi tevékenysége is igen sokrétű: a Magyar Agrártudományi Egyesület (MAE) Állatorvosok Társaságának vezetőségi tagja, évekig a titkára, az élelmiszer-higiéniai szakosztály elnöke, a Magyar Élelmiszeripari Tudományos Egye-

sület (MÉTE) húsipari osztályának társelnöke, mikrobiológiai szakosztályának vezetőségi tagja volt.

Oktatómunkáját a feladatok iránti mély elhivatottságból táplálkozó, fenntartás nélküli odaadás jellemezte. Meggyőződése volt, hogy a nagy feladatokat, amelyek megoldását az ország az élelmiszer-higiénikus szakmától elvárja, csak korszerűen képzett szakemberek egész hálózata tudja teljesíteni. Egyetemi előadásaiiba igyekezett mindazt belesűríteni, amit nagyfokú igényességével szükségesnek tartott. Állandóan kereste, kutatta az újszerű, eredményesebb módszereket. Mélységesen bántotta, ha könnyörtelen önkritikájával azt állapította meg, hogy nem érte el a tervezett eredményt. Csak azokkal került ellentétbe, akik a jó ügyet szolgáló törekvéseiben nem támogatták, vagy nem olyan odaadással, ahogyan a saját mércéjével elvárta volna. Négy évtizedes, páratlanul gazdag szakmai működése alatt a legtöbben, ha eleinte fenntartásokkal is, megbecsülték törekvéseit. Tartósan csak azok távolodtak el tőle, akiknek a kényelmesebb élet- és munkastílusa nem volt összeegyeztethető szakmai igényességével és újítási törekvéseivel.

A sors kegyetlensége folytán az egyetemi katedráról csak négy évfolyamot oktathatott. Az állatorvosi élelmiszer-higiéniai laboratóriumok számos szakembere tőle tanulta meg a korszerű mikrobiológiai vizsgáló módszereket. Tanszékvezetői kinevezése előtt éveken át tárgykörének rendszeres meghívott előadója volt az egyetemen, és döntő szerepet vállalt az élelmiszer-higiénikus szakállatorvos-képzés megszervezésében és magában a képzésben is.

Takács János két ízben kapta meg a Mezőgazdaság Kiváló Dolgozója (1955, 1974), egyszer az Élelmiszeripar Kiváló Dolgozója (1964) miniszteri kitüntetését, tulajdonosa volt a Munka Érdemrend ezüst fokozata kormánykitüntetésnek (1967). Társadalmi, tudományos tevékenységét Hutýra Ferenc-émlékéremmel (1974) és a Magyar Agrártudományi Egyesület aranykoszorús jelvényével (1964) ismerték el. Birtokosa volt a Hökl-émlékéremnek (Brno, 1978).

Takács János a hivatásáért élő, önfeláldozóan alkotni vágyó és oktatni tudó, határtalan szorgalmú, kitartó, határozott egyéniség volt. Az igazához ragaszkodó, munkatársaitól is a magáéhoz hasonló munkatempót igénylő, előrelátó vezető volt.

1979. november 7-én hirtelen elhunyt, Budapesten temették el.

Irodalom

- Holló Ferenc: Takács János dr. 1921–1979. *Magyar Állatorvosok Lapja*, 1980. 35. 1. 3–7.
- 200 éves a magyar állatorvosi felsőoktatás 1787–1987*. Szerk.: Holló Ferenc. Mezőgazdasági Könyvkiadó, Budapest, 1987. 464 p.